

Téma týdne: Nové pravomoci ČNB

Novela zákona o České národní bance přináší pravomoc bance závazně stanovovat podmínky pro získání úvěrů na bydlení nebo se například rozšíří možnosti banky při obchodování na finančních trzích. Daný zákon již prošel celým schvalovacím procesem, završeným podpisem prezidenta. Neméně důležité bylo i zasedání samotné České národní banky, které mohlo poodhalit, zda banka výhledově využije nově nabytých pravomocí.

Pravidla pro hypotéky se nezpřísní

Bankovní rada ČNB na svém zasedání rozhodla, že ponechá beze změny doporučený limit pro ukazatel LTV ve výši 90 % při možnosti uplatnit 5% výjimku. ČNB zároveň v tuto chvíli nepovažuje za akutně nezbytné stanovovat limity ukazatelů DTI a DSTI či zpřísnovat jiné parametry.

Rizika hypotečního trhu

Poslední dva zmíněné ukazatele představující poměr dluhu a splátek k čistým příjmům přitom častěji dosahovaly vyšších úrovní, než stanovovala samotná doporučení České národní banky. Rostl tak podíl úvěrů nad úrovněmi ukazatelů DTI (dluh žadatele nad 8násobkem jeho ročního čistého příjmu) a DSTI (splátka úvěru vyšší než 40 % měsíčního čistého příjmu). Guvernér Rusnok to komentoval způsobem, že poskytování úvěrů s vysokými hodnotami DTI a DSTI je záležitostí několika málo institucí. Rizikem však údajně je, že by dosud opatrní poskytovatelé mohli na možnou ztrátu svého tržního podílu reagovat uvolněním daných standardů podobně.

Změny v pravomocích centrální banky týkajících se pravidel poskytování hypoték byly podrobeny kritice. Nejčastěji zmiňovaným argumentem byla pochybnost, zda je nutné takovéto rozšíření, když doposud převážná část institucí doporučené limity plnila. Česká národní banka nicméně poukázala na oblasti, ve kterých by případné nedodržování doporučení nemusela mít pod kontrolou. Jedná se o přeshraniční působení cizích bank či nebankovní poskytovatele úvěrů, u kterých byly nástroje vynucování dodržování limitů omezeny.

Do budoucna se pak nabízí další potenciální riziko v podobě cizoměnových půjček. Při očekávaném postupném zvyšování českých úrokových sazeb se

mohou jevit půjčky v cizích měnách s nižšími sazbami atraktivnější. Je nutno vzpomenout na zkušenosti zemí středoevropského regionu, kdy obdobné půjčky dostaly nemálo domácnosti do těžké finanční situace neschopnosti splácet. I kvůli takovýmto úvěrovým produktům Česká národní banka požadovala navýšení pravomocí.

Rozšíření finančních nástrojů ČNB

Neméně důležitou změnou v rámci novelizace zákona je i rozšíření možností při operacích centrální banky na volném trhu. Zde se objevovala kritika z řad některých politických stran, zda rozvolnění neumožní bance nakupovat cenné papíry vybraných emitentů za jinými účely, než je dosažení finanční a cenové stability. Jednoduše řečeno, panovaly obavy, aby centrální banka nechtěla například skrze nákupy korporátních dluhopisů financovat některé podnikatelské subjekty. Stejně tak někteří brali s nevolí, že by se teoreticky otevřela cesta k tzv. kvantitativnímu uvolňování. Představitelé centrální banky argumentovali tím, že v reakci na koronavirové dění již měli dočasně schválené pravomoci v obdobném rozsahu. K žádnému zneužívání rozšířených pravomocí přitom nedocházelo. Navíc se pozitivně na trzích projevil již samotný fakt, že danými nástroji centrální banka disponuje, aniž by je musela ihned využívat.

Obavy z financování státního deficitu centrální bankou skrze nákupy státních dluhopisů na sekundárním trhu se ukázaly prozatím jako liché. Centrální banka, zdá se, dokázala odolat i politickému tlaku, aby oddálila zvyšování úrokových sazeb prodražujících náklad státního dluhu. Koneckonců státní dluhopisy nijak výrazně zatím podpořit ani nepotřebují. Český dluhopisový trh se stal atraktivním pro zahraniční investory, kteří své pozice v tuzemských státních dluhopisech už od konce loňského roku do konce dubna navýšili o více než 140 mld. korun na téměř 728 mld. Drží tak absolutně nejvíce státních dluhopisů v historii a celkově ovládají zhruba třetinu trhu. Nakonec pro tyto investory je zajímavý nejenom stávající úrokový diferenciál oproti jiným evropským státním dluhopisům, ale i perspektiva dalšího posílení koruny, které jim společně mohou vynést slušný zisk.

*Ing. Richard Bechník
Investiční analytik Fincentrum & Swiss Life Select a.s.*

Finančního kurýra si můžete poslechnout na telefonním čísle +420 273 188 881.

<https://podcasts.apple.com/podcast/id1543717565>

<https://podcasts.google.com/feed/aHR0cHM6Ly9mZmVvcy5idXp6c3Byb3V0LmNvbS8xNDY4NjE1LnJzcw==>

<https://open.spotify.com/show/3WZqZuLHKdJQRJcddhC13?si=LldlObUIR4-WqD-tOz43iw>

https://www.fcsis.cz/cs/home/pro_media/financni-kuryr.html

